

دیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی

دیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز

صور تجلسه کمیسیون کارآفرینی، اقتصاد دانش بنیان و بهبود محیط کسب و کار اتاق بازرگانی تبریز

رئیس کمیسیون: نوید امجد	تاریخ جلسه: ۱۴۰۳/۱۲/۱۶	محل نشست: اتاق بازرگانی تبریز	ساعت شروع: ۱۰:۰۰	ساعت اختتام: ۱۲:۰۰
اعضای جلسه: مطابق لیست پیوستی				

دستور جلسه:

- احصای شاخص ها و چالش های استان در بهبود محیط کسب و کار و بررسی برش استانی شاخص های مهم برای بهبود محیط کسب و کار

صورت مذاکرات:

مددی، کارشناس مسئول سرمایه گذاری: یکی از اهداف کلیدی سیاست های اقتصادی دولت ها، تسهیل و تسریع در فرآیند سرمایه گذاری است. در این راستا، یکی از عوامل مؤثر در تحقق این هدف، ارتقای شاخص های مرتبط با فضای کسب و کار محسوب می شود. با این حال، ممکن است برخی شرایط خاص در سطح استان ها حاکم باشد که ضرورت تفکیک فضای کسب و کار در سطح ملی و استانی را ایجاد کند. بر همین اساس، وزارت کشور طی مکاتبه ای، ۱۳ شاخص کلیدی را که قابلیت پایش و ارزیابی در سطح استان ها دارند، تعیین و پیشنهادات عملیاتی مرتبط را درخواست کرده است.

در جلسه ای که پیرامون این موضوع برگزار شد، تصمیم بر آن شد که صرفاً به این ۱۳ شاخص بسنده نشود، بلکه ۲۸ شاخص مورد بررسی دقیق قرار گیرد. همچنین مقرر شد که پیشنهادات اصلاحی هم از سوی بخش خصوصی و هم از جانب دستگاه های اجرایی گردآوری و به وزارت کشور ارائه شود.

با توجه به اینکه بخش خصوصی به صورت مستقیم و عملیاتی در تعامل با محیط کسب و کار است، می تواند پیشنهاداتی ارائه دهد که مشخص کند برخی از شاخص های موجود، قابلیت اجرایی لازم را ندارند. در همین راستا، پیشنهاد می شود اتاق بازرگانی با بهره گیری از مکانیسم های نظرخواهی از تشکلهای اقتصادی، انجمن های تخصصی و سایر فعالان بخش خصوصی، دیدگاه های آنان را درباره شاخص های پایش محیط کسب و کار گردآوری و تحلیل کند.

علاوه بر این، احتمال مواجهه دستگاه های اجرایی و سازمان های دولتی با چالش های ساختاری در این زمینه وجود دارد که ضرورت انعکاس آن ها در فرآیند سیاست گذاری را دوچندان می کند. از این رو، مقرر شد کلیه داده ها و تحلیل های حاصل، پس از جمع و بررسی کارشناسی، به دیرخانه کمیسیون ارجاع شود تا پس از جمع بندی نهایی، از طریق استانداری به وزارت کشور منعکس گردد.

خوشبختانه، ارزیابی تطبیقی شاخص های مطرح شده از سوی وزارت کشور نشان می دهد که وضعیت استان آذربایجان شرقی در دو فصل گذشته، روندی صعودی داشته و هیچ گونه افتی در شاخص های کلان کسب و کار مشاهده نشده است. این امر حاکی از بهبود نسبی بسترهای اقتصادی استان و افزایش کارآمدی سیاست های اجرایی در حوزه فضای کسب و کار است.

دیرخانہ کمیسیون های مشورتی - تخصصی

جواد متعارفی، کارشناس گروه سرمایه گذاری امور اقتصاد دارایی: وزارت کشور با هدف بهبود شاخص های فضای کسب و کار، از استان ها درخواست کرده است تا پیشنهادات اصلاحی خود را ارائه دهند. این شاخص ها، مطابق با ماده ۴ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، به صورت فصلی توسط اتاق بازرگانی مورد پایش قرار می گیرند. در جریان این پایش، چالش ها و موانع موجود در سطح استان ها شناسایی شده و لازم است دستگاه های اجرایی متناسب با این مشکلات، برنامه های عملیاتی خود را برای ارتقای این شاخص ها تدوین و ارائه کنند.

در صورتی که این مسائل در سطح استانی باشند، باید در شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی مطرح شده و در صورت لزوم، از طریق استانداری به وزارت کشور ارجاع داده شوند. علاوه بر این، جلسات فصلی "رفع موانع تولید" نیز توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی برگزار می شود که طی آن، گزارش هایی از سوی بخش خصوصی و دستگاه های اجرایی دریافت و بررسی می گردد. بنابراین، در صورت شناسایی موانع قانونی، ضروری است که این موارد جهت طرح در جلسات تخصصی، از طریق انعکاس به وزارت امور اقتصادی و دارایی پیگیری شوند.

همچنین در این جلسه، کارشناس طرح پایش به مشکلات فرآیند پایش اشاره کرد. مقرر شد که تمامی ابهامات، ایرادات و چالش های مرتبط با این طرح، از جمله میزان مشارکت و سطح پاسخگویی فعالان اقتصادی، به استانداری ارسال شود تا بررسی های لازم صورت گیرد و راهکارهای اصلاحی ارائه شود.

نوید امجد، رئیس کمیسیون کارآفرینی، اقتصاد دانش بنیان و بهبود محیط کسب و کار اتاق تبریز: کاهش رتبه استان در شاخص پایش محیط کسب و کار نه تنها بر فضای اقتصادی استان تأثیر منفی دارد، بلکه موجب افزایش ریسک سرمایه گذاری در استان، که هم اکنون نیز در سطح بالایی قرار دارد، می شود. این مسئله به ویژه در شرایط تحریم ها که کشور با چالش های اقتصادی متعددی روبه رو است، اهمیت دوچندانی می یابد.

در شرایطی که تلاش می شود کشور با وجود محدودیت ها به درستی اداره شده و روند فعالیت های اقتصادی استمرار یابد، افت این رتبه در سطح بین المللی می تواند تصویری نامطلوب از محیط کسب و کار استان ارائه دهد. این امر نه تنها بر جذب سرمایه گذاری های خارجی اثر منفی می گذارد، بلکه می تواند موجب کاهش انگیزه سرمایه گذاران داخلی و یا حتی فرار سرمایه نیز شود.

بنابراین، دو مسیر اصلی برای بهبود شرایط وجود دارد: ۱. مدیریت بهینه تر در داخل کشور از طریق اصلاحات ساختاری، بهبود فرآیندهای اجرایی و کاهش موانع اداری و قانونی در مسیر کسب و کار. ۲. ارتقای کیفیت پایش شاخص های محیط کسب و کار به منظور دستیابی به داده های دقیق تر، شفاف تر و منطبق تر با واقعیت، تا از یک سو امکان تصمیم گیری بهتری برای سیاست گذاران فراهم شود و از سوی دیگر، تصویر واقعی و بهتری از وضعیت اقتصادی کشور در سطح بین المللی منعکس گردد.

اتخاذ این رویکردها می تواند به بهبود شرایط اقتصادی، کاهش ریسک سرمایه گذاری و افزایش اعتماد فعالان اقتصادی کمک کند. از دستگاه های اجرایی درخواست می شود که بر اساس نتایج حاصل از پایش های فصول گذشته، برنامه ای عملیاتی برای بهبود وضعیت موجود ارائه دهند. این امر می تواند نقش مؤثری در رفع موانع و تسهیل فضای کسب و کار داشته باشد.

همچنین، در راستای بهبود فرآیند آمارگیری و دستیابی به داده های دقیق تر، باید اقدامات لازم برای اجرای پایش های جامع تر و کارآمدتر انجام شود. هرگونه پایش تکمیلی در سطح مدیریت استان می تواند چشم انداز شفاف تری از وضعیت موجود ارائه داده و زمینه تصمیم گیری های مؤثرتر را فراهم کند.

دیرخانہ کیسوں ہای مشورتی - تخصصی

در گذشته، پایش شاخص‌های کسب‌وکار توسط اتاق ایران به صورت شفاهی انجام می‌شد، اما به دلیل پایین بودن نرخ پاسخگویی در استان آذربایجان شرقی، اتاق تبریز اقدام به برقراری تماس و مصاحبه‌های تلفنی کرد تا داده‌های دقیق‌تری جمع‌آوری شود. با این حال، در حال حاضر حتی امکان انجام مکالمات تلفنی نیز وجود ندارد، که این امر چالش‌هایی جدی در فرآیند پایش ایجاد کرده است. از این رو، باید راهکارهای جایگزین و مؤثری برای جمع‌آوری اطلاعات و ارزیابی دقیق وضعیت کسب‌وکار در استان در نظر گرفته شود.

برای پاسخ دقیق‌تر به ۲۸ سؤال مطرح‌شده، زمان قابل توجهی لازم است که این امر برای مدیران واحدهای تولیدی و فعالان اقتصادی چالش‌برانگیز خواهد بود. بنابراین، می‌توان با ایجاد فضای مناسب و فرهنگ‌سازی، فعالان اقتصادی را تشویق کرد تا شخصاً به این سؤالات پاسخ دهند. این امر باعث خواهد شد که پاسخ‌ها با دقت و تمرکز بیشتری ارائه‌شده و خروجی واقعی‌تری از وضعیت کسب‌وکار استان حاصل شود.

در همین راستا، اگر بتوان در قالب طرح تکریم ارباب‌رجوع، تمامی دستگاه‌های اجرایی را ملزم به همکاری کرد و پس از ارائه خدمات از متقاضیان نظرسنجی به عمل آورد، می‌توان فرهنگ‌سازی مؤثری در این حوزه ایجاد کرد. چنین رویکردی، علاوه بر ارتقای تعامل بین بخش خصوصی و دستگاه‌های اجرایی، امکان دریافت بازخوردهای واقعی‌تر و بهبود فرآیندهای ارائه خدمات را نیز فراهم می‌کند.

برای جلوگیری از تصویرسازی نادرست و سیاه‌نمایی از استان، ضروری است که با اتاق ایران تعامل و همکاری داشته باشیم تا فرآیند پایش در یک بستر اطمینان‌بخش انجام شود. در این راستا، دستگاه‌های اجرایی موظف‌اند پیشنهادات مشخص و عملیاتی خود را در راستای بهبود فضای کسب‌وکار استان ارائه دهند. هر دستگاه باید اعلام کند که چه اقداماتی می‌تواند برای ارتقای محیط کسب‌وکار انجام دهد و از طریق برنامه‌ریزی و تدوین رویه‌های اجرایی، سهم خود را در بهبود شرایط مشخص کند.

همچنین، ضرورت دارد که عملکرد دستگاه‌ها رصد شود تا مشخص شود که آیا اقدامات مثبتی در این زمینه انجام داده‌اند یا خیر. یکی از جنبه‌های مهم این نظارت، بررسی این مسئله است که آیا دستگاه‌ها توانسته‌اند مشکلاتی را که در سطح استان قابل حل نبوده، به وزارتخانه‌های مربوطه در سطح ملی ارجاع دهند؟

به عنوان نمونه، در حوزه مخابرات و زیرساخت‌های ارتباطی برای شرکت‌های صنعتی، می‌توان از طریق برنامه‌ریزی دقیق، اقدامات مشخصی را تعریف کرد. برای مثال:

- شرکت‌های صنعتی می‌توانند اعلام کنند که چه میزان زمین برای احداث دکل‌های مخابراتی در اختیار دارند.
- شرکت مخابرات می‌تواند با شفاف‌سازی محدودیت‌های مالی و فنی خود، مشخص کند که با توجه به بودجه و امکانات موجود، چه تعداد دکل جدید می‌تواند اضافه کند.

نقش استانداری در حمایت از بخش خصوصی در تعامل با دستگاه‌های اجرایی، بسیار حیاتی و ارزشمند است. بدون شک، اگر این فرآیند به درستی اجرا شود، منجر به بهبود فضای کسب‌وکار و ارتقای جایگاه استان در شاخص‌های ملی و بین‌المللی خواهد شد.

شهرازاد خانی، کارشناس مسئول امور اقتصاد و دارایی: با توجه به اینکه اتاق بازرگانی تنها مجری پایش محیط کسب‌وکار است و متأسفانه اتاق اصناف و اتاق تعاون هیچ‌گونه همکاری‌ای در این زمینه ندارند، رتبه‌ها و شاخص‌ها به درستی ارزیابی نمی‌شوند. این عدم همکاری می‌تواند منجر به تحریف نتایج ارزیابی‌ها و تصویر نادرست از وضعیت کسب‌وکار در استان‌ها ایجاد کند. در همین راستا، مکاتباتی از سوی استانداری و امور اقتصاد و دارایی انجام شد که بر اساس آن، همکاری‌های لازم برای بهبود شرایط و ارزیابی دقیق‌تر شاخص‌ها مورد تأکید قرار گرفت.

دیرخانہ کمیسیون های مشورتی - تخصصی

این نکته نیز حائز اهمیت است که تنها پاسخگویی به شاخص های مربوط به کسب و کار نمی تواند به طور کامل نمایانگر وضعیت اقتصادی یک استان باشد. سایر شاخص ها، مانند رشد اقتصادی، نرخ اشتغال و دیگر عوامل کلیدی، نیز نقش مهمی در تعیین وضعیت کلی کسب و کار ایفا می کنند. بنابراین، ارزیابی جامع و دقیق از محیط کسب و کار نیازمند همکاری و پایش همه جانبه این شاخص ها است تا تصویر واقعی تری از شرایط اقتصادی استان ها به دست آید.

مجاهد باباپور، نماینده گمرک: برای بهبود وضعیت محیط کسب و کار، لازم است که تمامی فرآیندها به دقت بررسی شوند و مشکلات موجود به طور مشخص و واضح شناسایی و اعلام گردند. این شفافیت کمک می کند که به طور دقیق مشخص شود که در کدام بخش یا حوزه مشکل وجود دارد و باید اقدامات اصلاحی صورت گیرد. علاوه بر این، دستگاه های اجرایی باید بتوانند پیشنهادات خود را در خصوص مسائل مرتبط با حوزه های مسئولیتشان بیان کنند تا اقدامات بهتری در جهت حل مشکلات انجام شود.

مشارکت و همکاری گسترده میان دستگاه های اجرایی نیز بسیار حائز اهمیت است. اگر دستگاه ها به طور هماهنگ و مشترک با یکدیگر همکاری کنند، می توانند بر مشکلات فائق آیند و روند بهبود وضعیت محیط کسب و کار را تسریع کنند. این هم افزایی می تواند منجر به شفافیت بیشتر، اصلاح فرآیندها و در نهایت ارتقای وضعیت اقتصادی و کسب و کار کشور شود.

مصوبات جلسه:

دستگاه مسئول	متن مصوبات	ردیف
اتاق اصناف مرکز استان اتاق تعاون استان	مقرر شد استانداری، مجدداً با اتاق اصناف و اتاق تعاون مکاتبه کند تا مشارکت این نهادها در پایش محیط کسب و کار جلب شده و میزان پاسخگویی آن ها افزایش یابد. این مشارکت می تواند به بهبود شرایط و ارزیابی دقیق تر شاخص ها کمک کند.	۱
دستگاه های اجرایی مرتبط با کسب و کار استان	مقرر شد دستگاه های اجرایی مرتبط با کسب و کار تا ۲۸ اسفند ماه برنامه های عملیاتی خود را برای بهبود فضای کسب و کار در شاخص های موجود ارائه دهند. این برنامه ها باید شامل اقداماتی باشد که بهبود شاخص های مختلف محیط کسب و کار در استان ها را هدف قرار داده و در راستای ارتقای شرایط اقتصادی استان ها طراحی شده اند. علاوه بر این، دستگاه های اجرایی موظف هستند به طور ماهانه گزارش هایی از اقدامات انجام شده در ارتباط با این شاخص ها تهیه و ارسال کنند. پیشنهادات و برنامه های بهبود شاخص های فضای کسب و کار استان باید به صورت مکتوب ارائه شود. این پیشنهادات می تواند شامل اصلاحات در فرآیندها، کاهش موانع اداری و بهبود وضعیت اقتصادی در سطح استانی باشد.	۲

دیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی

اتاق های بازرگانی، تعاون و اصناف استان	مقرر شد در راستای پایش محیط کسب و کار، آسیب شناسی دقیق توسط اتاق های بازرگانی، تعاون و اصناف استان باید صورت گیرد و بر اساس آن، مصوبات لازم برای بهبود وضعیت محیط کسب و کار اتخاذ گردد. همچنین، مشکلات و ایرادات موجود در سوالات پایش، روند اجرا و فرآیندهای مرتبط باید شناسایی و آسیب شناسی شوند. پیشنهاد می شود پس از جمع بندی، استانداری، سوالات مربوط به محیط کسب و کار و سایر ایرادات و انتقادات به صورت مکتوب را به وزارت امور اقتصادی و دارایی، اتاق ایران و وزارت کشور منعکس کند تا بتوان اقدامات اصلاحی و بهبودهای لازم را در سطح ملی و استانی انجام داد.
--	---

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز
TABRIZ CHAMBER OF COMMERCE, INDUSTRIES, MINES & AGRICULTURE